

Enteral nutrition - personer över 16 år

Bakgrund

Enteral nutrition används till patienter som inte kan tillgodose sitt energi- och näringsbehov per os där inga medicinska kontraindikationer föreligger. Enteral näringstillförsel kan användas som enda näringskälla, så kallad total enteral näringstillförsel (TEN), eller ges i kombination med mat och dryck och/eller parenteral näringstillförsel.

Ansvarig läkare inom sluten- och primärvård är i samråd med dietist nutritionsansvarig och ordinerar enteral nutrition.

Behandlingens syfte

Individuell behandling för att täcka energi-, protein-, närings- och vätskebehov.

Samverkande parter

Remitterande kliniker och behandlande enheter/team.

Område Måltid på respektive sjukhus, sjuksköterskor samt omvårdnadspersonal på boenden i kommunen, m fl.

Remissuppgifter

- Bakomliggande orsak.
- Infart och sondläge (ventrikel/jejunum).
- Vikt, längd och viktutveckling.
- Andra diagnoser som kan påverka nutritionsbehandlingen.

Utredning

- Bedömning av energi -, protein-, närings- och vätskebehov.

För beräkning av energi- och proteinbehov kan man ta hjälp av Energi- och proteinkalkylatorn från Region Skåne.

Behandling

Rekommendation av sondnäring, mängd, administrationssätt och hastighet.

Vid uppstart av enteral nutrition där dietist ännu inte kopplats in följer vårdavdelningen de uppstartsscheman som finns att tillgå på *Folkhälsa och sjukvård, under Vårdstöd, Omvårdnad och metodstöd, Nutrition, Enteral Nutrition Slutenvård*. Vid betydande intag per os bör kostregistrering föras på avdelningen.

Uppstartsschema

- Uppstartsschema 1, sondmatning i ventrikeln (Används om patienten inte bedöms vara undernärld och/eller inte har varit fastande i mer än 3 dygn).
- Uppstartsschema 2, sondmatning i ventrikeln (Används om patienten bedöms vara undernärld och/eller varit fastande i mer än 3 dygn).
- Uppstartsschema 3, sondmatning i jejunum/ventrikeln (Används om patienten har en jejunal sond eller ventrikelsond efter en stor operation i magtarmkanalen).

Förstahandsval av sondnäring

- Nutrison Protein Plus Multi Fibre 500 ml (640 kcal, 32 g protein)
- Isosource Standard Fibre 500 ml (515 kcal, 20 g protein)
- Nutrison Energy Multi Fibre 500 ml (765 kcal, 30 g protein)

Beroende på medicinsk bakgrund kan andra sondnäringar rekommenderas av dietist eller specialistläkare. Produktionsköket har ett standardsortiment av sondnäring i lager.

Administrationsätt

Matning kan utföras med gravitationsaggregat, enteral spruta eller nutritionspump. Nutritionspump kan behövas under upptrappning. Vid jejunal sond behövs alltid nutritionspump.

Vid behov av nutritionspump förmedlar dietist behovet genom att förskriva pumpaggregat i Sesam LMN. Därefter förskrivs pumpen av sjuksköterska i kommunen via Hjälpmedelscentralen.

Behandlingsmål

Tillgodose energi-, protein-, närings- och vätskebehov.

Patientmaterial

Fyll vid behov i individuell nutritionspan med uppstartsschema och sondmatsordination.

Utvärdering och uppföljning

Vid utskrivning från avdelning

Om sondnäring administreras utan nutritionspump skickas sondnäring, gravitationsaggregat och sprutor med för en veckas behov.

Om sondnäring administreras med nutritionspump skickas sondnäring, pumpaggregat och sprutor med för en veckas behov.

Om patienten skrivs ut till korttidsboende, särskilt boende eller har kommunala insatser överrapporterar den enterala ordinationen via Link. Fyll i det som är aktuellt under frasminnet ”enlink”.

Förskrivning

Specialistläkare eller dietist förskriver sondnäring. Sjuksköterska eller dietist förskriver tillbehör.

Sondnäring och tillbehör förskrivs i SesamLMN och beställs via Hjälpmedelscentralen eller 1177.

Ett uttag avser en månads förbrukning. Egenavgiften baseras på tilläggs-, halv- eller helnutrition. Se Egenavgifter och bidrag på Folkhälsa och sjukvård.

Uppföljning

Dietist följer upp ca 2 veckor efter utskrivning, därefter individuellt intervall beroende på tolerans, viktutveckling och eventuellt per oralt intag. Dietist ansvarar för årlig uppföljning av patienter med enteral nutrition.

Vad som bör följas upp:

- Följsamhet enteral ordination
- Tolerans
- Hastighet
- Vikt och viktutveckling
- Förändrat intag per os
- Vätsketillförsel

Provtagning Na och K planeras i många fall årligen via vårdcentralen. Om proverna inte är tagna det senaste året rekommenderas provtagning via ansvarig läkare eller sköterska. Om låga nivåer inte substitueras med läkemedel, komplettera med t ex Seltin eller Resorb Sport/Balans i samråd med läkare. Beräkna lämplig mängd i ditt kostdataprogram.

Annan provtagning görs på indikation eller vid misstanke om näringsbrist.

Referenser

- Vårdhandboken. Nutrition, enteral [Internet]. Stockholm: Inera [Uppdaterad 2021-12-06; citerad 2024-10-17]. Tillgänglig från: <https://www.varldhandboken.se/varld-och-behandling/nutrition/nutrition-ental/>
- Att förebygga och behandla undernäring. Kunskapsstöd i hälso- och sjukvård och socialtjänst. Socialstyrelsen, 2020. Stockholm. Tillgänglig från: <https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/kunskapsstod/2023-3-8440.pdf>